

Να προσηλωθούμε στον στόχο μας

/ [Πνευματικά Αποσπάσματα](#)

«Τον ένσαρκον λύχνον και πρόδρομον του Σωτήρος», «τον φίλον του Νυμφίου» τιμάει η Εκκλησία μας την 7η Ιανουαρίου. Πράγματι, την επομένη κάθε μεγάλης εορτής τιμούμε το ή τα πρόσωπα που έπαιξαν και αυτά κάποιο ρόλο στο σωτηριώδες γεγονός, διότι στην Εκκλησία του Χριστού όλα τα «γεγονότα» αποσκοπούν στην σωτηρία των ανθρώπων. Έτσι, την επομένη της Γεννήσεως του Σωτήρος τιμάμε την Παναγία, ως «όχημα της σωτηρίας», όπως και την επομένη του Γενεσίου της Θεοτόκου τιμάμε την «Σύναξη του Ιωακείμ και της Άννης», που εμμέσως συνέβαλαν στην σωτηρία μας, κ.ο.κ.

- [Σοφία Μπεκρή, φιλόλογος-θεολόγος](#)

Με τον ίδιο τρόπο, την επομένη των Θεοφανείων τιμάμε τον Ιωάννη «ότι κατηξιώθη και εν ρείθροις βαπτίσαι τον κηρυττόμενον». Εκτός, όμως, από Βαπτιστής ο Ιωάννης είχε και άλλες ιδιότητες, όπως ψάλλομε στο Απολυτίκιό του,

που σχετίζονται και αυτές με το μυστήριο της θείας οικονομίας. Υπήρξε προφήτης και μάλιστα «των προφητών σεβασμιώτερος» ή, κατά την ομολογία του ιδίου του Κυρίου, που πλέκει το εγκώμιό του, «περισσότερον προφήτου» και «μείζων εν γεννητοίς γυναικών» (Ματθ., ια' 10-11). Υπήρξε, επίσης, κήρυκας μετανοίας όχι μόνον στους ζώντες αλλά «και τοις εν Ἄδῃ», όπου «χαίρων ευηγγελίσατο Θεόν φανερωθέντα εν σαρκί».

Αφήσαμε τελευταία την ιδιότητά του ως «προδρόμου του Σωτήρος», όχι γιατί είναι λιγότερο σημαντική, αντιθέτως μάλιστα. Εξ άλλου και η Εκκλησία μας μ' αυτό το προσωνύμιο, του Προδρόμου, τον αναφέρει περισσότερο: Εορτάζουμε «το Γενέσιο του Προδρόμου» (24 Ιουνίου), την «Αποτομή της κεφαλής του Προδρόμου» (29 Αυγούστου), την «Σύναξη Ιωάννου του Προδρόμου και Βαπτιστού» (7 Ιανουαρίου), για να μην αναφέρω τις εορτές της Ευρέσεως της Τιμίας Κεφαλής του Προδρόμου.

Αλλά και ο ίδιος ο Ιωάννης αυτήν την ιδιότητά του προβάλλει κυρίως. Στο Ευαγγέλιο μάλιστα της εορτής του (7 Ιανουαρίου), καθώς ο Ιωάννης παρουσιάζει στους μαθητές του τον Ιησού, λέγει: «Ἴδε ο αμνός του Θεού, (...), οὗτος ἐστὶ περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον ὅπισω μου γέγονεν ἀνὴρ, ὃς ἐμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτος μου ἦν» (Ιωάν., α' 29-30). Σημειωτέον ὅτι στην πρώτη αυτήν σύσταση, ο Ιωάννης, ἀντὶ ἄλλου ονόματος, παρουσιάζει τον Χριστό με την θυσιαστική σωτήρια ιδιότητά του: «ο αμνός του Θεού ο αἴρων την ἀμαρτίαν του κόσμου», ο.π.

Εξ άλλου, ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι στέλνουν ἀπεσταλμένους και τον ρωτοῦν ποῖος εἶναι τέλος πάντων, «ὡμολόγησε καὶ οὐκ ἠρνήσατο ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός (...). Καὶ ὅταν τον ξαναρωτοῦν: «τι λέγεις περὶ σεαυτοῦ; ἔφη ὁ ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, εὐθύνετε τὴν ὁδὸν Κυρίου (=κάνετε ἴσιο τὸν δρόμο τοῦ Κυρίου), καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης.» (Ιωάν., α' 19-23). Ο Ιωάννης, σύμφωνα με τις μαρτυρίες ὅλων των Ευαγγελιστῶν, πάντοτε διευκρινίζει ὅτι ὁ ὀπίσω του ἐρχόμενος ἐμπροσθέν του γέγονεν καὶ ἰσχυρότερός του ἐστὶ (Μαρκ., α' 7-8, Ματθ., γ' 11, Λουκ., γ' 16, Ιωάν., α' 15, 27, 30-31, γ' 29).

Όπως, μάλιστα, σημειώνει χαρακτηριστικά ο ευαγγελιστής Ιωάννης, «ούτος (ενν. ο Πρόδρομος) ήλθεν ως απεσταλμένος παρά Θεού, ίνα μαρτυρήσῃ περί του φωτός (...) ουκ ἦν ἐκεῖνος το φῶς» (Ιωάν., α' 6-8). Την πεποίθηση αυτήν, ότι είναι ο πρόδρομος του φωτός και όχι ο ίδιος το φως, την είχε ασφαλώς και ο ίδιος ο Ιωάννης, «ὡς απεσταλμένος παρά Θεού» (Ιωάν., γ' 29) και «πληρωμένος» με το Άγιο Πνεύμα (Λουκ., β' 40). Έχοντας, λοιπόν, απόλυτη συναίσθηση του ρόλου του, ομολογούσε με ταπείνωση ότι δεν είναι άξιος ούτε τα υποδήματα του Χριστού να βαστάσῃ ούτε και τον ιμάντα των υποδημάτων Του να λύσῃ (Ματθ., γ' 11, Ιωάν., α' 27).

Βεβαίως, ο Ιωάννης, λόγω του ασκητικού του βίου, ήταν αγαπητός στους Ισραηλίτες και θα μπορούσε ίσως να εκμεταλλευτῇ αυτήν του την επιρροή προς αύξηση της δόξας του: «Ἐξεπορεύοντο πρὸς αὐτόν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπὸ αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.» (Ματθ., γ' 6). Ακόμη και οι Φαρισαῖοι και οι Σαδδουκαῖοι ἔρχονταν «ἐπὶ το βάπτισμα αὐτοῦ» (ο.π.) και ο ίδιος ο Ηρώδης κατὰ βάθος ἀνεγνώριζε τὴν δικαιοσύνη καὶ τὴν ἀγιότητα τοῦ Ἰωάννου, τὸν ἀκούγε με ευχαρίστηση και «πολλὰ ἐποίει» (Μαρκ., στ' 20). Στὴν πραγματικότητα, ὅμως, οὔτε οἱ θρησκευτικοὶ οὔτε οἱ πολιτικοὶ ἄρχοντες εἶχαν διάθεση γιὰ ἀληθινὴ μετάνοια, ὅπως κήρυττε ο Ἰωάννης.

Ο Ιωάννης, ἀπὸ τὴν ἄλλη, δεν ἐνδιαφερόταν νὰ ἀρέσῃ στὴν ἐξουσία, γι' αὐτὸ ἐπέκρινε σκληρὰ καὶ τοὺς μὲν, γιὰ τὴν ὑποκρισία τῶν («γεννήματα ἐχιδνῶν ...», Ματθ., γ' 7-10), καὶ τὸν Ηρώδη, γιὰ τὴν ἀνηθικότητά του, γεγονός που του στοίχισε τελικὰ τὴν ζωὴ του. Τὸ κήρυγμα, δηλαδή, τοῦ Ἰωάννου δεν ἦταν αὐστηρῶς θρησκευτικό, ἦταν ἓνα ευρύτερο κήρυγμα μετάνοίας, που ἀποσκοπούσε στὴν ἀλλαγὴ ολοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, πνευματικού, ἠθικοῦ καὶ κοινωνικοῦ. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ο Ἰωάννης συγκρούστηκε με ὅλο τὸ κατεστημένο, θρησκευτικό καὶ πολιτικό, που εἶχε βαθιά διαβρωθῇ καὶ δεν ἐπιθυμοῦσε τὴν θεραπεία του.

Οὔτε, ὅμως, στὸν λαὸ ἐνδιαφερόταν νὰ αὐξήσῃ τὴν ἐπιρροή του ο Ἰωάννης, διότι ἦταν ἀπολύτως προσηλωμένος στὴν ἀποστολή του καὶ δεν ἔτρεφε καμμία προσωπικὴ ἢ ἄλλη φιλοδοξία. Ἔτσι, ὅταν οἱ μαθητές του τοῦ λένε ὅτι «ούτος (ὁ Χριστός) βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν» (Ιωάν., γ' 26), δεν ταρασσεται, οὔτε ἐκφράζεται με φθόνο, ἀλλὰ τοὺς υπενθυμίζει ὅτι τοὺς εἶχε ξαναπεί ὅτι δεν εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός ἀλλὰ «ὁ απεσταλμένος ἐμπροσθεν ἐκείνου.» (ο.π. 29). Συμπληρώνει, μάλιστα, ὅτι ἡ χαρὰ ἡ δική του ἔχει πλέον «πληρωθῇ», διότι «ἐκείνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμέ δε ἐλαττούσθαι.» (ο.π. 30).

Η απάντηση, βεβαίως, αυτή του Ιωάννη δεν φανερώνει απλώς την ειλικρίνεια και την ταπεινοφροσύνη του αλλά δηλώνει για άλλη μια φορά ότι είχε πλήρη συναίσθηση της προδρομικής του αποστολής. Είχε συνειδητοποιήσει απολύτως ότι είναι ο απεσταλμένος του Θεού και όχι ο Θεός, η φωνή και όχι ο Λόγος, ο λύχνος και όχι το Φως, ο πρόδρομος και όχι «η οδός», ο εωσφόρος και όχι ο Ήλιος, ο δούλος (ο πιστός, ο διάκονος του θελήματος του Θεού) και όχι ο Δεσπότης.

Γι' αυτό, όταν ο Κύριος ήρθε «προς τον Ιωάννην βαπτισθήναι, ίνα πληρώση πάσαν δικαιοσύνην» (Ματθ., γ' 15), η οποία για τον Θεό είναι η σωτηρία του ανθρώπου, ο Ιωάννης, παρά την αρχική του αντίρρηση, υποχώρησε τελικά στο αίτημα του Κυρίου, και ο Θεός Πατήρ «του έκανε την χάρη» –και το όνομα ακόμη του Ιωάννη σημαίνει «χαριτωμένος»-, του έκανε, λοιπόν, την χάρη να του φανερώσει διά της φωνής Του εξ ουρανού και διά της επικαθήσεως της περιστεράς επί της κεφαλής του Κυρίου ότι αυτός είναι ο Υιός Του ο αγαπητός, εν ω ευδόκησε (ο. π. 17).

Η αποκάλυψη αυτή του Τριαδικού Θεού στον Ιωάννη ήταν η μεγαλύτερη τιμή για τον ίδιο, ακόμη μεγαλύτερη και από το εγκώμιο που του πλέκει ο Κύριος (Ματθ., ια' 7-15), και αποτελεί, συγχρόνως, επιβράβευση της ίδιας της αποστολής του. Το εν ύδατι βάπτισμα μετανοίας του Ιωάννου είναι η απαραίτητη προϋπόθεση για το εν Πνεύματι βάπτισμα του Κυρίου, όπως σημειώνεται και στο αποστολικό ανάγνωσμα της ημέρας (Πραξ. ιθ' 1-8).

Τι σημαίνει, όμως, αυτό; Ο Ιωάννης μας έδειξε με το κήρυγμά του «Μετανοείτε. ήγγικε γαρ η βασιλεία των ουρανών» (Ματθ., γ' 2), που στην συνέχεια έγινε και κήρυγμα του Κυρίου (Ματθ., δ' 17), ότι χωρίς την απόφαση για μετάνοια και «ξέπλυμα» των αμαρτιών μας, χωρίς αληθινή συντριβή και εξομολόγηση («το εν ύδατι βάπτισμα»), αληθινή πνευματική αναγέννηση («το εν Πνεύματι βάπτισμα») και καθολική, ολοκληρωτική, μετάνοια δεν υφίσταται.

Εάν θέλωμε, λοιπόν, και εμείς να του ομοιάσωμε, χρειάζεται κατ' αρχάς να δεχθούμε, όπως εκείνος, ότι υπάρχει η «οδός, η αλήθεια και η ζωή», για την οποία αξίζει να αγωνιζώμαστε. Στην συνέχεια, όπως έκανε και πάλι ο Πρόδρομος και όσοι αγάπησαν τον Κύριο πάνω από τον εαυτό των, χρειάζεται να προσαρμόσωμε την ζωή μας σ' αυτήν «την αλήθεια», ώστε, «αρνούμενοι την ασέβεια και τις κοσμικές επιθυμίες», να ζήσωμε «σωφρόνως, δικαίως και ευσεβώς εν τω νυν αιώνι» (Τιτ., β' 11-12). Αφού ευθύνωμε την ζωή μας «προς τας οδούς του Κυρίου», χρειάζεται να κάνωμε και το επόμενο βήμα, να προσηλωθούμε στον στόχο μας, να εργαστούμε δηλαδή, όπως ο Ιωάννης, και μάλιστα να συνεργαστούμε, όταν αυτό είναι εφικτό, για το κοινό καλό και την κοινή σωτηρία.

Ας ευχηθούμε, αδελφοί μου, «η χάρις του Κυρίου η σωτήριος» που φανερώθηκε και πάλι εφέτος τα Θεοφάνεια σε όλους τους ανθρώπους να μας φωτίση να ξεκαθαρίσωμε επί τέλους την θέση μας έναντι του κόσμου της αμαρτίας και να προσηλωθούμε εφ' εξής στον στόχο μας, εργαζόμενοι με σοβαρότητα και ευθύνη, αλλά και με τον ζήλο και την προθυμία του Προδρόμου, για την καθολική μας αναγέννηση, πνευματική, ηθική και κοινωνική, προς δόξα Κυρίου και προς σωτηρία των ψυχών ημών.

Ας προσπαθήσωμε εμείς και ο Θεός θα βοηθήση, όπως πάντοτε!

Καλή χρονιά και καλή αγιοπνευματική μας φώτιση!